

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ ALGISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayla TEKİN¹, Fırat TEKİN², Fatih SUVAYDAN³, Gökben GÜLER⁴, Erkan HAFIZOĞLU⁵

Accepted: 2021-12-28

DOI: 10.47118/somatbd.1037990

ÖZET

Hayatın her aşaması iş sağlığı ve güvenliğiyle doğrudan alakalıdır. İş sağlığı ve güvenliği de bir kültürdür. Kültürün temeli ise; toplumun alışkanlıklarıdır. Çocukların bu konularla erken yaşta tanıştırılması, onların ileriki hayatları boyunca sürdürecekları güvenlik ve sağlık alışkanlıklarının temellerinin oluşmasına katkı sağlayacaktır. Güvenlik kültürünün ilkokuldan itibaren kazandırılması gerektiği düşüncesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, ilkokul üçüncü Sınıf seviyesinde çeşitli okullarda eğitim alan öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği eğitimini almadan ve aldıktan sonra algılarındaki farklılığın belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini tespit etmek için öncelikle ön test uygulanmıştır. Sonrasında eğitimler verilerek son test uygulanmış ve sonuçları analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, eğitimlerin çocukların iş sağlığı ve güvenliği açısından nasıl davranacaklarını bilmeleri ve bu kültürü benimsemeleri açısından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İş Güvenliği Kültürü, Eğitim, İş Sağlığı ve Güvenliği.

EVALUATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' PERCEPTION OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY EDUCATION

ABSTRACT

Every stage of life is directly related to occupational health and safety. Occupational Health and Safety is also a culture. The basis of culture is; the habits of society. Introducing children to these subjects at an early age will contribute to the formation of the foundations of safety and health habits that they will maintain throughout their future lives. In this study, it was aimed to determine the difference in the perceptions of the students selected from various schools, at the 3rd grade level of primary school before and after they received occupational health and safety training. In order to determine the readiness level of the students, a pre-test was first applied. Afterwards, trainings were given and the post-test was applied and the results were analyzed. The results of the analysis show how important education is for children if they know how to behave in terms of occupational health and safety and also how they adopt this culture. According to the results of the analysis, a significant difference was observed between the pre-test and post-test results.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü, ayla.tekin@cbu.edu.tr

² Öğr.Gör., MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Madencilik ve Maden Çıkarma Bölümü, ftekin73@gmail.com

³ Öğr.Gör., MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Elektrik ve Enerji Bölümü, fatih.suvaydan@cbu.edu.tr

⁴ Öğr.Gör., MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, gokben.guler@cbu.edu.tr

⁵ Öğr.Gör., MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, erkan.hafizoglu@cbu.edu.tr

Keywords: Occupational Safety Culture, Education, Occupational Health and Safety.

1. GİRİŞ

Ülkelerin sanayileşmesiyle birlikte çalışanların güvenli bir şekilde çalışması ve bu güvenlik önlemlerinin sağlanması önemli konulardan birisi olarak ortaya çıkmıştır. Sanayi devrimi ile gelişen teknoloji birlikte yeni teknik ve metotlar uygulanmış kullanılan alet ve makineler çoğalmış dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliğine olan ihtiyaçta zamanla artmıştır. Günümüzde bir uzmanlık alanı haline gelen iş sağlığı ve güvenliği, çalışma ortamlarında ve toplum yaşamındaki değişimlere göre ilerleme göstermiştir. İş sağlığı ve güvenliği, özellikle sanayileşme sonrası ortaya çıkan ve çalışma hayatında zamanla önem kazanan; bir başka ifadeyle önemi gün geçtikçe anlaşılan bir alandır. İş sağlığı ve güvenliği sorunlarının temelinde çalışanların eğitimlerinin yetersiz olması yatmaktadır. Bu eksiklik işyerlerinde İş güvenliği kültürünün gelişmemesine ve çalışanların çeşitli tehlikelere maruz kalmalarına neden olmaktadır.

İş güvenliği kültürü sadece çalışanların eğitim almaları ile sınırlı değildir. İnsanların küçük yaşlardan itibaren güvenlik kültürünü içselleştirmeleri gerekmektedir. Güvenlik kültürünün içselleştirilmesi ilkokuldan itibaren çocukların güvenlik kültürü ve yaşam güvenliği eğitimlerine yönlendirilmeleri ile olacaktır. Küçük yaşlarda kazanılan güvenlik kültürü ileriki yaşamlarında iş güvenliği kültürünü kazanmalarına öncülük edecektir. Çünkü günümüz dünyasında artık sosyal politikadaki değişimler iş sağlığına bakışı da etkilemektedir. İşyerlerinde iş güvenliği kültürünün yaygınlaştırılması önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliğine bakışının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede iş sağlığı ve güvenliği eğitimini almadan ve aldıktan sonra eğitimlerin öğrenciler üzerinde bir farkındalık yaratıp yaratmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş sağlığı kavramı, İSG kavramının sağlık ile ilgili cephesini ifade eden bir kavram olup, işçinin sağlığını korumasını konu alan bütün çalışmalar bu kavram kapsamında değerlendirilmektedir (Arıcı, 1999). İş Sağlığı, bütün mesleklerde çalışanların sağlıklarını sosyal, ruhsal ve bedensel olarak en üst düzeyde tutmak, çalışma koşullarını ve üretim araçlarını sağlığa uygun hale getirmek, çalışanları zararlı etkilerden koruyarak işin ve çalışanın birbirine uyumunu sağlamak üzere kurulmuş bir tıp dalıdır (Mert, 2012). İş güvenliği kavramı ise, çalışma ortamlarında çalışanların güvenli bir şekilde çalışmasını sağlayarak sağlıklı ve güvenli şartlar altında çalışmak amacıyla alınan sistemsel tedbirler olarak tanımlanabilir. İş güvenliği kavramı zaman zaman iş sağlığını da kapsayacak şekilde İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı yerine kullanılabilir de, iş güvenliği kavramı daha ziyade teknik emniyet açısından yaklaşımı ifade eden bir kavram olarak kabul edilmelidir (Arıcı, 1999).

İş sağlığı ve güvenliği, birçok bilim dalını kapsamına alan multidisipliner bir alandır. Buna rağmen bu alan birçok temel ilkeye sahiptir. Bu ilkelerden bazıları şunlardır;

Sağlıklı, güvenli ve insan onuruna yakışan bir ortamda çalışmak çalışanların gerek ulusal gerek se uluslararası hukuka göre en temel haklarından. Bu hak Anayasamızın sosyal ve ekonomik hak ve ödevler kısmında yani pozitif statü hakları arasında düzenlenmiştir. Devlet bu

hakların yaşama geçmesini sağlamakla yükümlü olduğu için burada en fazla yükümlülük devlete düşmektedir. Bunun yanında çalışanlar ve işverenlere de önemli sorumluluklar düşmektedir.

- İş sağlığı ve güvenliği politikaları ve ulusal politikaları oluşturulmalıdır.
- İlgili sağlık ve güvenlik politikalarının oluşumunda sosyal paydaşlarında görüşleri alınmalı ve katılımları sağlanmalıdır.
- İşyerleri ve çalışma ortamları çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlayacak şekilde tasarlanmalı ve organize edilmelidir.
- İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri tüm çalışanları kapsar ve onları işyerlerindeki tehlikelere karşı korur biçimde yerine getirilmelidir.
- İş kazası ve meslek hastalığı geçiren çalışanın tazmin, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sağlanmalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması konusunda çalışanların, işverenlerin ve yetkili birimlerin belirlenmiş görevleri, sorumlulukları ve yükümlülükleri olmalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için denetim mekanizması kurulmalı ve gerek işveren gerek çalışanı caydırıcı cezalar düzenlenmelidir (Çasgem, 2017).

Tüm dünyada iş kazaları ve meslek hastalıkları hem maddi hem manevi anlamda kayıplara neden olmaktadır. İş kazalarının oluşum sebepleri irdelendiğinde %95'inin insan kaynaklı, %3'ünün makine-teçhizat kaynaklı, % 2'sinin belirsiz sebepler kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Bu değerler gösteriyor ki; iş sağlığı ve güvenliği alanında aslında en etkili önleme aracı insan faktörüdür (Eraslan ve Cansaran, 2020). Bu nedenle insan faktörü üzerinde ağırlıklı durmak ve kişilerde iş sağlığı ve güvenliği algısı ve bilinci oluşturmak iş sağlığı ve güvenliği alanında en önemli konulardan biridir. Sadece çalışanlarda değil çalışmamızın da konusu olan çocuklarda da bu algının yaratılması gereklidir. Çünkü bugünün çocukları yarın öbür gün işyerlerinde çalışmaya başladıklarında farkındalıkları olacak ve iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine daha fazla uyum sağlayacaklardır.

3. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

İnsan faktörünün güvenlik ile ilgili olan yönünü belirten güvenlik kültürü kavramı ilk defa 1986 yılında Çernobil'de meydana gelen nükleer kazadan sonra hazırlanan raporlarda kullanılmıştır. Uzun yıllar yapılan çalışmalar güvenlik kültürünün güvenli çalışma ortamının oluşturulmasında önemli bir kavram olduğu anlaşılmıştır. Güvenlik kültürü ile ilgili literatürde birçok tanımla karşılaşılmaktadır. Genel bir tanımla güvenlik kültürü "Güvenliği veya emniyeti tehdit edebilecek davranışı veya uygulamalarla bunların yer aldığı kullanım alanlarında bulunan canlıların veya nesnelere zararını en aza indirmeyi amaçlayan, güvenlik veya emniyete öncelik veren yetkinlikler ve sorumluluk hislerinin bütünüdür" denilebilir (Özkılıç, 2008)

Bir çevre veya kültür içerisinde yaşamını sürdüren herkes, olaylar karşısında benzer bir duruş sergileyip bunun bir norm olduğunu düşünürler. Buna bağlı olarak, diğer bir ifade ile bir organizasyonun güvenlik kültürü; ortak çalışma uygulamaları, risk kabul ya da hoş görme yatkınlığı, tehlikeleri nasıl kontrol ettiği ve kaza veya ramak kala olaylarına nasıl tepki verdiği ile ilgilidir (Reason, 1998; HSE, 2005; Şensöğüt, 2018)

Örgüt kültürü prensipleriyle aynı temeli yansıtan güvenlik kültürü, en alt seviye çalışandan, üst yönetimdeki bireylere kadar herkes tarafından uygulandığı zaman anlam kazanacaktır. Bu sayede sağlanan bütünlük çalışma ortamındaki bireylerin içerisinde sağlık ve güvenlik prensiplerinin hızlıca benimsenmesi açısından birbirlerini etkilemesine neden olacaktır. Bu anlayış, bireylerin etkileşim içerisinde çalışma ortamını sağlık ve güvenlik açısından yaşanabilir bir yer haline getirme gayesi olarak ifade edilebilir (Altuntaş, 2019)

Güvenlik kültürünün oluşturulması sonucunda güvenli davranışların alışkanlık haline getirilmesi işletmelerde iş kazaları ve meslek hastalıklarının en az indirerek maliyetin minimum seviyelere inmesini sağlayacaktır. Çalışan açısından ise güvenli davranışlar ile sağlık ve güvenlik daha rahat bir çalışma yaşamının temelini oluşturacaktır (Şerifoğlu ve Sungur, 2007; Altuntaş, 2019). Güvenliği kültürünün oluşmasını sağlamak, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasal düzenlemelere uymaktan daha zordur. Bunun sebebi olarak çalışanların alışkanlıkları gösterilebilmektedir. Bundan dolayı her ne kadar önleyici politikalar uygulansa ve kişisel koruyucu önlemler alınsa dahi iş kazaları meydana gelmektedir (Demirbilek, 2005; Altuntaş, 2019).

Gelişmiş iş sağlığı ve güvenliği kültürü; iş güvenliğine verilen önem, eğitimli yöneticiler ve işçiler, sektörler arası iyi bir işbirliği ve sorumlulukların açık bir şekilde belirtilmesi olarak tanımlayabiliriz. Güvenlik kültürünü kavram özelliklerini 'kültür' kavramının özelliklerinden ayrı düşünmemek gerekir. Kültürlerin gelişmesindeki en önemli öge ise öğrenmedir. Gelişmiş bir iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulmasında ise öğrenmenin önemi yadsınmaz (Özkılıç, 2008). Bu nedenle, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının amacı çalışanların korunmasını sağlamak olduğu için iş sağlığı ve güvenliği eğitimi dendiğinde ilk olarak akla çalışanların eğitimi gelir. Bununla birlikte, güvenli çalışma her şeyden önce bir kültür sorunudur. Bireylerde bu kültürün oluşturulması ancak çocukluktan başlayarak mümkün olabileceğinden, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ilköğretimden başlayarak üniversite eğitimi bitene kadar bütün aşamalarında devam ettirilmesi gerekmektedir (Alli, 2001; Santonen, 2003; Güven, 2006; Yılmaz, 2007; Karadurmuş, 2006; Yılmaz, 2009).

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE BULGULAR

4.1. Araştırmanın Amacı

Günümüzde iş kazalarını ve meslek hastalıklarının önlenmesinde en önemli kavramlardan birisi olan güvenlik kültürünün oluşturulmasında ve geliştirilmesinde okul ve işyeri eğitiminin önemli olduğu görülmektedir. 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu ile birlikte kazaların önlenmesi açısından güvenlik kültürünün oluşturulması konusu ayrı bir öneme sahip olmuştur. Bu amaçla çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin İSG kültürü açısından incelenmesi ve bu kültürün geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Çocukların bu konularla erken yaşta tanıştırılması, onların ileriki hayatları boyunca sürdürecekleri güvenlik, çalışma ve sağlık alışkanlıklarının temellerinin oluşmasını sağlayacaktır.

4.2. Yöntem

Çalışmada ilkokul üçüncü sınıf seviyesinde çeşitli okullarda eğitim alan öğrencilere iş güvenliği ile ilgili hazır bulunuşluk düzeyleri tespit etmek için çoktan seçmeli (3 şıklı) olarak 10 sorudan oluşturulan yüz yüze ön test uygulanmıştır. Ön test uygulandıktan sonra öğrencilere sunum ve iş güvenliği ile ilgili uygulamalar yaptırılarak eğitimler verilmiştir. Eğitim,

öğrencilerin öğrenim gördüğü okullarda ve Soma Meslek Yüksekokulu konferans salonunda gerçekleştirilmiş olup iş güvenliği ile ilgili hazırlanmış olan kitapçık tüm öğrencilere dağıtılmıştır. Eğitimler, çalışmaya başlamadan önce hazırlanan çalışma takvimine göre gerçekleştirilmiştir. Kitapçık içeriği genel olarak öğrencilerin Hayat Bilgisi ders müfredatında yer alan “Güvenli Hayat” ünitesi altındaki başlıklardan oluşmaktadır. Kitapçık hazırlanmadan önce Soma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü İş Sağlığı ve Güvenliği biriminden ve Soma’da görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınmış ve kitapçık buna göre hazırlanmıştır. Ayrıca kitapçıkta her konunun sonunda farklı ölçme-değerlendirme uygulamaları ile öğrencilerin konuları daha etkin bir şekilde öğrenmeleri amaçlanmıştır. Eğitim sonrasında ön testte uygulanan soruların aynısından oluşan çoktan seçmeli (3 şıklı) 10 soruluk son test uygulanmıştır. Hazırlanan tüm sorular Soma Meslek Yüksekokulu’nda görev yapan İş Sağlığı ve güvenliği programında ders veren A sınıfı ve C sınıfı uzmanlık belgelerine sahip öğretim elemanları tarafından hazırlanmıştır.

Çalışmadaki verileri analiz etmek için Microsoft Excel ve SPSS Statitics 20 kullanılmıştır. Ön test ve son test normallik testi yapılmış olup bu sonuçlara göre Wilcoxon t-testi kullanılarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Elde edilen veriler ,05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4.3. Çalışma Grubu

Çalışmanın grubunu; Manisa ili Soma ilçesinde bulunan MEB’e bağlı tüm ilkokulların 3.sınıflarında öğretim gören öğrenciler oluşturmaktadır. 2018-2019 bahar döneminde çalışmaya katılan öğrenci sayısı 1195’dir.

4.4. Bulgular

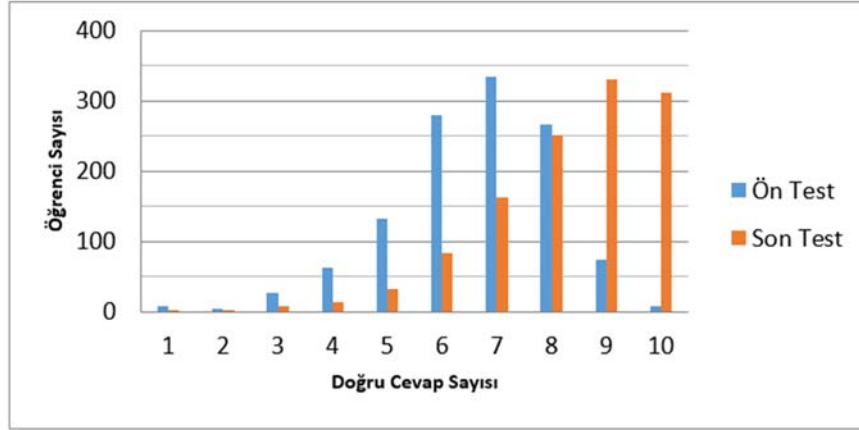
Çalışma kapsamında Soma’da bulunan 18 ilkokulun 3.sınıflarında öğretim gören 1195 öğrenciye iş güvenliği eğitimi verilmiştir. Eğitimlerden önce öğrencilere ön test uygulanmıştır. Eğitimlerin sonunda ön testte sorulan soruların aynısı son test şeklinde öğrencilere sorulmuştur. Ön testte ve son testte sorulan sorular 100 puan üzerinden değerlendirilmiş olup, her soru 10 puandır. Öğrencilerin ön test ve son testlere vermiş oldukları cevaplar ayrı ayrı değerlendirilerek eğitimin öğrenciler üzerindeki faydası analiz edilmiştir. Öğrencilerin ön test ve son testte öğrencilerin sorulan soruların her biri için vermiş oldukları cevaplara göre doğru cevap sayısı Tablo.1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Ön Test ve Son Testteki Sorulara Doğru Cevap Veren Öğrencilerin Toplam Öğrenci Sayısına Oranı

Doğru Sayısı	Ön Test		Son Test		Son Test - Ön Test Fark	
	Öğrenci Sayısı	Yüzde	Öğrenci Sayısı	Yüzde	Öğrenci Sayısı	Yüzde
1	7	0,59%	2	0,17%	-5	-0,42%
2	5	0,42%	2	0,17%	-3	-0,25%
3	26	2,18%	7	0,59%	-19	-1,59%
4	63	5,27%	13	1,09%	-50	-4,18%
5	133	11,13%	32	2,68%	-101	-8,45%
6	280	23,43%	84	7,03%	-196	-16,40%
7	335	28,03%	162	13,56%	-173	-14,48%
8	266	22,26%	252	21,09%	-14	-1,17%
9	73	6,11%	330	27,62%	257	21,51%
10	7	0,59%	311	26,03%	304	25,44%
Toplam	1195	100,00%	1195	100,00%	0	0,00%

Tablo 1 incelendiğinde; ön testte 5 ve daha az soruya doğru cevap veren öğrencilerin sayısı toplamda 234'tür. Bu sayı toplam öğrenci sayısının %19,59'u kadar olduğu görülmektedir. Ön testte 7 doğru cevaba ulaşan öğrenci sayısı 335 olurken bu ön testteki en yüksek olan öğrenci sayısıdır. Öğrencilerin ön testte genel olarak 6 ile 8 soruya doğru cevap verdikleri görülmüştür. Bu doğru sayılarına ulaşan öğrenci sayılarının toplamı ise 881 olmuştur. Bu oran toplam öğrenci sayısının %73,77'sini oluşturmaktadır. 9 soruya doğru cevap veren öğrencilerin sayısı 73 olmuş ve bu da toplam öğrenci sayısının % 6,11'i kadardır. 10 sorunun tamamına doğru cevap veren öğrenci sayısının 7 olduğu görülmektedir. Bu sayı en düşük öğrenci sayılarından birisi olup toplam öğrenci sayısına göre oranı %0,59'unu oluşturmaktadır.

Öğrencilerin son test sonuçları incelendiğinde verilen eğitim sonrasında 9 ve 10 sorunun tamamına doğru cevap veren öğrenci sayısının ön test sonuçları ile kıyaslandığında arttığı görülmektedir. Son testte 9 soruya doğru cevap veren öğrenci sayıları ön teste göre %21,51 oranında artarak 330 öğrenci sayısına ulaşmıştır. 10 sorunun tamamına doğru cevap veren öğrenci sayıları ön teste göre %25,44 oranında artış olduğu görülmektedir. Son testte 7 ve daha az soruya doğru cevap veren öğrenci sayılarında ise ciddi bir azalmanın olduğu görülmekte, 8 soruya doğru cevap veren öğrenci sayısında bu azalma oranının çok fazla değişmemiştir. Bu belirtilen azalmaların 9 ve 10 soruya doğru cevap veren öğrenci sayısına artış olarak yansıdığı görülmektedir. Şekil 1'de ön test ve son testlere doğru cevap veren öğrenci sayıları grafiksel olarak görülmektedir.

Şekil 1. Ön Testlere ve Son Testlere Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayılarını Gösteren Grafik

İş güvenliği eğitiminin faydalı olduğunun tespiti için istatistiksel testler kullanılmıştır. Öncelikle ön test ve son test verilerine ait normallik analizi testi uygulanmıştır. Öncelikle ön test ve son test verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla normallik analizi yapılmıştır. Tablo 2'de ön test ve son test verilerine ait normallik analiz sonuçları görülmektedir.

Tablo 2. Ön testlere ve son testlere ait normallik test sonuçları

Testler	N	Kolmogorov-Smirnov		Shapiro-Wilk	
		Statics	p	Statics	p
Ön Test	1195	,152	,000	,947	,000
Son Test	1195	,195	,000	,878	,000

Tablo 2 incelendiğinde ön test ve son test verilerine ait normallik analizi testi sonucunda bulunan p değerleri ,05'ten küçük olduğu görülmekte olup ön test ve son test istatistiksel sonuçlarının normal analiz testi varsayımını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre veriler analiz edilirken parametrik olmayan testlerden Wilcoxon t-testi uygulanmıştır. Tablo 3'de ön test ve son test sonucu için uygulanan Wilcoxon t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Ön testlere ve Son testlerine ait Wilcoxon t-testi sonuçları

Testler	N	X	SS	Standart Hata	z	p
Ön Test	1195	64,72	15,02	,4346	-29,263	,000
Son Test	1195	83,44	15,15	,4383		

Tablo 3 incelendiğinde ön test puan ortalaması 64,72, son test puan ortalaması ise 83,44 olarak bulunmuştur. Test sonuçlarına göre ön test puan ortalamaları ile son test puan ortalamaları arasında ($t=-29,263$, $p<0,5$) olduğu için anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puan ortalamaları, istatistiksel olarak birbirinden farklı olduğunu göstermektedir. Bu istatistiksel fark son test puan ortalaması lehine anlamlı bir farklılık olup verilen iş güvenliği eğitimlerinin faydalı sonuçlar verdiği görülmektedir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

İş kazalarının önlenmesi ve azaltılması büyük bir öneme sahip olup birçok disiplin tarafından incelenen bir konudur. İş sağlığı ve Güvenliği kültürünün yaratılmasında ve farkındalık oluşturulmasında küçük yaşlardan itibaren eğitimin rolü büyüktür. Bu çalışmada; ilkokul düzeyindeki öğrenciler için iş sağlığı ve güvenliği ile kavramlar bütün boyutlarıyla ele alınarak, verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin neler getirdiği ile ilgili önemli saptamalarda bulunulmuştur ve karşılaşılan sorunlarla ilgili ifadeler değerlendirilmiştir. Çalışmada ön test ve son test sonuçlarına göre elde edilen veriler neticesinde ilkokul 3.sınıf öğrencilerinin iş güvenliği konusunda analizleri yapılmıştır.

Öncelikle Microsoft Excel'de elde edilen verilere göre ön test ve son testte doğru cevap veren öğrenci sayıları incelendiğinde son testte doğru cevap veren öğrenci sayılarının ön testteki sayılara göre arttığı görülmektedir. (Tablo 1 ve Şekil 1) Ayrıca ön test ve son test puanlarının SPSS Statitics 20 sonuçları incelendiğinde ön test ve son test verilerinin normal analiz testi varsayımını ihlal ettiği sonucu görülmekte olup buna göre Wilcoxon t-testi uygulanmıştır. Tüm bu sonuçlar verilen iş güvenliği eğitimlerinin faydalı olduğunu destekler niteliktedir. Elde edilen verilerde 1195 öğrencinin ön testlerin sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği konularında bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Son test sonuçları incelendiğinde öğrencilere iş güvenliği ile ilgili eğitimler verildiğinde öğrencilerin iş güvenliği ile ilgili bilgi düzeylerinde artış olduğu görülmüştür.

Çalışma sonuçlarından da görüldüğü gibi küçük yaşta kazandırılacak güvenlik kültürü, bireyin ileriki hayatında sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturulması açısından çok önemlidir. Güvenlik kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesi için öncelikle öğretmenlere, ailelere önemli roller düşmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre güvenlik kültürü boyutları ile aldıkları iş güvenliği eğitimi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu anlamlı ilişki güvenlik kültürünün tüm boyutlarında pozitif yöndedir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre iş güvenliği kültürü, eğitim kurumları açısından önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin, öğrencilerin İSG konusundaki bilgi birikimlerini arttırdığı ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle de öğretmenler ve okul yönetimine önemli görevler düşmektedir. Bir yaşam biçimi haline gelmiş olan iş güvenliği

kültürünün Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların eğitim müfredatlarına iş sağlığı ve güvenliğinin entegre edilmesi ve bu okullardaki çocuklara eğitim verilmesi, öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki farkındalıklarının artırılmasına yönelik eğitimler verilmesi ileriki hayatlarında güvenli davranışların yaygınlaşmasına ve iş kazalarının önlenmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akalp, G., Yamankaradeniz, N. (2013). İşletmelerde Güvenlik Kültürünün Oluşumunda Yönetimin Rolü ve Önemi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 3(2), 96-109.
- Akıllı, H. ve Aydoğdu Ö. (2013). İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi. MTA Doğal Kaynaklar ve Ekonomi Bülteni, 16, 245-250.
- Akın, L. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşyerinin Örgütlenmesi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 54(1), 1-60
- Akyığıt, E. (2010). İş Hukuku, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Alli, B. O. (2008). Fundamental Principles of Occupational Health and Safety, International Labour Office: Geneva.
- Altınel, H. (2013). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altuntaş, H. (2019), İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürünün Boyutları: İstanbul Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Arıcı, K. (1999). İşçi Sağlığı ve Güvenliği Dersleri. Ankara: Tes-İş Yayınevi.
- Aytaç, S. (2011). İş Kazalarında Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi. Türk Metal Dergisi, 147, 30-33.
- Başesgioğlu, M. (2006), İş Güvenliği. İntes Yayını E-Dergi, 1-6.
- Çasgem (2017). "Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Algısı Araştırma Raporu". Ankara
- Çögenli, M. Z. ve Özer, M. (2017). İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürü. ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies), 58-70.
- Demirbilek, T., (2005). İş Güvenliği Kültürü. İstanbul :Legal Yayınları.
- Divarcı, Ö. F. ve Saltan, F. (2017), Multimedya Destekli Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Fen Eğitiminde Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(3), 1-23.
- Eraslan E. ve Cansaran C. (2020). İş Sağlığı Ve Güvenliği Algısının Eğitim Bazında Değerlendirilmesi. Journal of Turkish Operations Management, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi JTOM (4)1.

- Fleming, M. (2005). Patient Safety Culture Measurement and Improvement: A How to Guide
- Gerek, N. (2006). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği. Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güven, R. (2006). Güvenlik Kültürü Oluşumunda Eğitimin Önemi. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Yayını Eğitim Özel Sayısı 30(6), 3-11.
- Health and Safety Executive (HSE), (1993). Organising for Safety-Third Report, Advisory Committee on the Safety of Nuclear Installations.
- Health and Safety Executive (HSE), (2005). A Review of Safety Culture and Safety Climate Literature for the Development of Safety Culture Inspection Toolkit.
- Işık, R. (2006). İş Sağlığı ve Güvenliği İçin Eğitim ve Öğretim, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi. ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Yayını Eğitim Özel Sayısı 30(6), 28-31.
- Karadurmuş, S. (2006). İş Sağlığı ve Güvenliğinin Eğitime Entegrasyonu İyi Uygulama Örnekleri. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Eğitim Özel Sayısı, 30(6), 62-69.
- Kol, İ. (2016). İş Sağlığı Ve Güvenliğinde Operasyonel Disiplin. Yüksek Lisans Tezi, Gedik Üniversitesi.
- Korkut, G. ve Tetik A. (2013). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler ve Temel Sorunlar. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(3), 455-474.
- Mert, B. (2012). İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının İşverene Sorumlulukları İnşaat Sektöründe Bir Uygulama. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özkılıç, Ö. (2008). Kazalar Güvenlik Kültürünün Eksikliğinin Ürünüdür. Türkiye İş Güvenliği İş Adamları Derneği Dergisi, sf. 34-36.
- Poyraz, E. (2013). İş Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Reason, J. (1998). Achieving a Safe Culture Theort and Praticce, Work and Stress. 12(3), 293-306.
- Sabancı, H. (2006). "İş Sağlığı (Çalışanların Sağlığı ve Güvenliği) Eğitimi". E-Dergi, Intes Yayını, Temmuz-Ağustos, ss. 1-4.
- Santonen, M. (2003). "Prioritising Occupational Safety - The National Occupational Accident Prevention Programme (2001 – 2005) In Finland", Safety Science Monitor, 7(1), 1-15.
- Sipahi, İ. (2006). İş Sağlığı ve Güvenliği'nde Eğitimin Önemi. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, 30(6), 24-27.
- Sivrikaya Özkurt, S. ve Üzüm, B. (2018), Öğrencilerin İşçi Sağlığı Ve Güvenliğine Yaklaşımları (Kocaeli Myo Örneği), 4(11), 99-111.

Süzek, S. (2012). İş Hukuku. İstanbul: Beta Yayınevi.

Şeker, R. ve Kartal, T. (2017). Fen Eğitiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi, Turkish Journal of Education, 6(1), 17-29.

Şensöğüt, C. (2018). İş Güvenliği Kültürü ve Üniversiteler. MCBÜ Soma Meslek Yüksekokulu Teknik Bilimler Dergisi, 25(1), 9-15.

Şerifoğlu K. U. ve Sungur, E. (2007). İşletmelerde Sağlık ve Güvenlik Kültürünün Oluşturulması; Tepe Yönetimin Rolü Ve Kurum İçi İletişim Olanaklarının Kullanımı. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, 58, 41-50.

Topgül, S. ve Alan, Ç. (2017), Öğrencilerin İş Güvenliği Ve İş Güvenliği Eğitimi Algısının Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(2), 587-598.

Yılmaz, F. (2007), Çağdaş Bir Çalışma Yaşamının Anahtarı: İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Ülkemiz ve Avrupa Örneği. İş Güvenliği Dergisi, 3(9), 26-30

Yılmaz, F. (2009). İş Sağlığı ve Güvenliği'nde Okul Eğitiminin Önemi: Modern Örnekler Işığında İş Sağlığı ve Güvenliği Lisans Eğitiminin Ülkemizde Uygulanabilirliği. Kamu-İş, 11(1), 107-138.

Yiğit, A. (2011). İş Güvenliği. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.